

ESAS NO : 2017/11-108  
KARAR NO : 2018/1459

TÜRK MİLLETİ ADINA  
YARGITAY İLAMI

İNCELENEN KARARIN

**MAHKEMESİ** : İstanbul 16. Asliye Ticaret Mahkemesi  
**TARİHİ** : 12/03/2014  
**NUMARASI** : 2013/364 - 2014/48  
**DAVACI** : S. Transport Nakliye ve Tic. Ltd. Şti. vekili Av. N.Ş.  
**DAVALI** : B. Sigorta A.Ş. vekili Av. N.Ö.

Taraflar arasındaki “tazminat” davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; İstanbul 16. Asliye Ticaret Mahkemesince davanın kısmen kabulüne dair verilen 30.01.2012 tarihli ve 2011/332 E., 2012/7 K. sayılı karar taraf vekillerince temyiz edilmekle, Yargıtay 11.Hukuk Dairesinin 07.05.2013 tarihli ve 2012/8655 E., 2013/9215 K. sayılı kararı ile,

“... Davacı vekili, davalının müvekkilinin CMR taşıyıcı sorumluluk sigortacısı olduğunu, müvekkili tarafından Türkiye-Fransa taşıması üstlenilen konfeksiyon emtiasının bulunduğu iki adet TIR ve dorsenin Milano yakınlarında silahlı kişilerce gasp edildiğini, emtia sahibi başka şirketlerce müvekkili aleyhine Türkiye’de açılan davaların, gasp olayının CMR Konvansiyonu’nun 17/2. maddesi uyarınca taşıyıcının sorumluluğunda bulunmadığı gerekçesiyle reddedilip kesinleştiğini, Fransa’da mukim bir şirketin zararını ödeyen R.S.A. Şirketi tarafından Paris Ticaret Mahkemesi’nde bir başka davanın daha açıldığını, müvekkili aleyhine açılan bu davanın müvekkili adına davalı tarafından takip edildiğini, ancak davalının savunma zaafiyeti göstermesi nedeniyle olayın basit bir hırsızlık olduğu ve müvekkilinin sorumlu bulunduğu sonucuna varıldığını, Paris İstinaf Mahkemesi’nde de sonucun değişmediği, davalının bu kararın temyizi yoluna dahi başvurmamış ve müvekkilinin R.S.A. sigorta şirketine faiziyle birlikte (78.310,33) SDR ödemesine karar verilip kesinleştiğini, bu ödemenin davalı tarafından yapılması taleplerinin reddedildiğini ileri sürerek, anılan meblağın davalı tarafından ödenmesinin hüküm altına alınmasını talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, olayın 27.02.1996 tarihinde meydana geldiğini ve davanın zaman aşımına uğradığını, Paris İstinaf Mahkemesi’nce davacının hırsızlık sonucu meydana gelen zarardan sorumlu olduğuna karar verildiğini, bu nedenle poliçe özel şartlarının 5.2, 8.1 ve 10. maddeleri uyarınca hasarın poliçe teminat kapsamı dışında kaldığını, talebin de fahiş olduğunu savunarak, davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, davanın reddine dair verilen karar Dairemizin 18.01.2011 tarih, 2009/2283 E. 2011/282 K. sayılı ilamı ile bozulmuş, bozma ilamına uyularak yapılan yargılama sonunda, davalının zamanaşımı definin yerinde olmadığı, davalı sigorta şirketinin poliçe gereği hukuki himaye sorumluluğunu yerine getirmediği, davalının rizikonun teminat dışında olduğuna dair iddiasının MK’nun 2. maddesi kapsamında hakkın kötüye kullanılması niteliğinde olduğu, Paris İstinaf Mahkemesi kararına göre 78.310,33-SDR’nin dava tarihi olan 05/11/1996 tarihinden itibaren davacıdan faizi ile birlikte tahsile karar verildiği, 78.310,33-SDR’nin 05/11/1996 itibarıyla TL değerinin 113.322,88 TL olduğu gerekçesiyle davanın kısmen kabulü ile 113.322,88 TL’nin 05/11/1996 tarihinden itibaren işleyecek yıllık %5 faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmiştir.

Kararı, davacı vekili ve davalı vekili temyiz etmiştir.

1- Dava, CMR sorumluluk sigortası kapsamında sigortalı bulunan davacının, hukuki himaye teminatı veren sigorta sözleşmesinde taraf olan sigortacı aleyhine, sigorta sözleşmesi ile teminat altına alınan hukuki himaye edimini gereği gibi yerine getirmedeği iddiasına dayalı tazminat istemine ilişkin olup, mahkemece yukarıda yazılı gerekçeler ile davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Ancak, TTK'nın 1268. maddesi uyarınca sigorta sözleşmesinden kaynaklanan tüm istemlerin 2 yıllık zamanaşımı süresine tabi olduğu düzenlenmiş olup, somut uyuşmazlıkta, davacı aleyhine açılan ve davacıya hukuki yardım yapılan Paris Ticaret Mahkemesi'nde görülen davanın 10.06.1998 tarihinde karara bağlandığı, bu karar yönünden istinaf yoluna başvurulduğu, Paris İstinaf Mahkemesi'nin 31.01.2001 tarihli kararı ile davacının tazminat ödemeye mahkum edildiği ve bu kararın da 20.02.2002 tarihinde kesinleştiği anlaşılmaktadır. Yine, davacının, davalıya gönderdiği Beyoğlu 2. Noterliği'nin 20.02.2002 tarihli 5..9 yevmiye nolu ihtarnamesi ile Paris İstinaf Mahkemesi'nce hüküm altına alınan tazminatın davalı tarafça ödenmesi gerektiğinin belirtildiği, ihtarnamenin 26.02.2002 tarihinde davalıya tebliğ edildiği görülmektedir. Bu kapsamda, eldeki davanın 29.12.2006 tarihinde açıldığı, hukuki yardım sağlanan davadaki kesinleşme tarihinden dava tarihine kadar yasada öngörülen 2 yıllık zamanaşımı süresinin dolmuş olduğu anlaşılmakla, bu durum dikkate alınmaksızın yazılı şekilde davanın kısmen kabulüne karar verilmesi doğru görülmemiş, davalı vekilinin temyiz itirazının kabulü ile kararın davalı yararına bozulmasına karar vermek gerekmiştir.

2- Bozma sebep ve şekline göre davacı vekilinin tüm temyiz itirazları ile davalı vekilinin sair temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmadığına karar vermek gerekmiştir...”  
gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle yeniden yapılan yargılama sonunda, mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

**TEMYİZ EDEN :** Taraf vekilleri

### **HUKUK GENEL KURULU KARARI**

Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki belgeler okunduktan sonra gereği görüşüldü:

Dava, CMR sorumluluk sigortası kapsamında sigortalı bulunan davacının, hukuki himaye teminatı veren sigorta sözleşmesinde taraf olan sigortacı aleyhine, sigorta sözleşmesi ile teminat altına alınan hukuki himaye edimini gereği gibi yerine getirmedeği iddiasına dayalı tazminat istemine ilişkindir.

Davacı vekili, davalının müvekkilinin CMR taşıyıcı sorumluluk sigortacısı olduğunu, müvekkili tarafından Türkiye ile Fransa arasında taşınması üstlenilen konfeksiyon emtiasının bulunduğu iki adet TIR ve dorsenin Milano yakınlarında silahlı kişilerce gasp edildiğini, emtia sahibi başka şirketlerce müvekkili aleyhine Türkiye'de açılan davaların, gasp olayının kabulü ile reddedilip kesinleştiğini, Fransa'da mukim bir şirketin zararını ödeyen R.S.A. Şirketi tarafından Paris Ticaret Mahkemesinde müvekkili aleyhine bir başka davanın daha açıldığını, açılan bu davanın müvekkili adına davalı tarafından takip edildiğini, ancak davalının savunma zaafiyeti göstermesi nedeniyle olayın bir hırsızlık olayı olduğu, sürücünün denetimli bir park yerinde park etmediği ve bu nedenle müvekkilinin CMR'nin m.17/2'inci hükmünden yararlanamayacağı belirtilerek sorumlu olduğu sonucuna varıldığını, Paris İstinaf Mahkemesinde de sonucun değişmediğini, davalının bu kararın temyizi yoluna dahi başvurmadığını ve müvekkilinin R.S.A. sigorta şirketine faiziyle birlikte 78.310,33 TDS ödemesine karar verildiğini ve bu kararın kesinleştiğini, yapılan ödemenin davalı tarafından müvekkiline ödenmesi talebinin reddedildiğini ileri sürerek, anılan meblağın ödeme tarihindeki TL karşılığı olan 135.400 TL'nin ödeme tarihinden itibaren %5 TDS faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK)'nın 1268'inci maddesi uyarınca sigorta

sözleşmesinden doğan tüm taleplerin iki yıllık zamanaşımına tabi olduğunu, olayın 27.02.1996 tarihinde meydana geldiğini ve davanın zamanaşımına uğradığını, Paris İstinaf Mahkemesi'nce davacının hırsızlık sonucu meydana gelen zarardan sorumlu olduğuna karar verildiğini, bu nedenle polişe özel şartlarının 5.2, 8.1 ve 10'uncu maddeleri uyarınca hasarın polişe teminat kapsamı dışında kaldığını savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, verilen kesin mehile rağmen davacı vekili tarafından müvekkilinin kendisinden talepte bulunan yurt dışı sigorta şirketi olan R.S.A. Şirketi'ne ödeme yaptıklarına dair bir belgenin sunulmadığı gibi müvekkiline tazminat ödenmesi yönünde bir talepte bulunulmadığının ve aralarındaki sigorta sözleşmesi nedeniyle bu tazminatın davalı şirketçe ödenmesi gerektiğinin bildirildiği, davacının Paris İstinaf Mahkemesince aleyhine hükmedilen tazminatı ödemediği kendi sigorta şirketi olan davalıdan bu bedelin tahsilini talep etmesinde hukuki yararının ve dava açma koşullarının bulunmadığı gerekçesiyle, erken açılan davanın reddine karar verilmiştir.

Hükmü davacı vekili temyiz etmiştir.

Özel Dairece, davacının işbu davayı açabilmesi için dava dışı hak sahiplerine ödeme yapmış veya kendisinden talepte bulunulmuş olmasının gerekmediği kabul edilerek işin esasının incelenmesine girilmesi ve sonucuna göre bir karar verilmesi gerekçesiyle hüküm davacı yararına bozulmuştur.

Mahkemece bozma kararına uyularak yapılan yargılama sonucunda, bu defa davalı sigorta şirketinin hukuki himaye yükümlülüğünü yerine getirmediği, Paris İstinaf Mahkemesi 5. Dairesi A Bölümü 31.01.2011 tarihli ve 1998/23054 sayılı mahkeme kararına göre 78.310,33 SDR'nin dava tarihi 05.11.1996 tarihinden itibaren davacıdan faizi ile birlikte tahsiline karar verildiği, 78.310,33-SDR'nin yabancı mahkemedeki dava tarihi 05.11.1996 itibarıyla tespit edilen 1.4471 birim üzerinden 113.322,88 TL olacağı ve bu tarihten itibaren asıl alacakla birlikte Paris İstinaf Mahkemesi kararında belirtilen yıllık %5 temerrüt faizi ile davalıdan tahsili gerektiği belirtilerek, davanın kısmen kabulü ile, 113.322,88 TL'nin 05.11.1996 tarihinden itibaren yıllık %5 faizi ile birlikte davalıdan tahsiline, fazlaya ilişkin istemin reddine karar verilmiştir.

Taraf vekillerinin temyizi üzerine karar, Özel Dairece yukarıda başlık bölümünde gösterilen nedenlerle bozulmuştur.

Yerel mahkemece önceki gerekçe genişletilmek suretiyle bozma kararına direnilerek, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Direnme kararı taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

Hukuk Genel Kurulunda uyuşmazlığın esasının görüşülmesinden önce, 02.04.2008 tarihli ilk kararda davanın erken açılması nedeniyle reddedildiği, ancak mahkemece zamanaşımı definin bu aşamada değerlendirilmemesi ve davalının da davanın zamanaşımına uğradığı konusunda temyizinin bulunmaması nedeniyle davanın zamanaşımına uğramadığının kabul edilmiş sayılıp sayılamayacağı hususu ön sorun olarak tartışılmış, erken açılan davanın reddi davanın esasına ilişkin karar niteliğinde olsa da mahkemece esasa ilişkin ilk sorun çözümlenmeden yine esasa ilişkin zamanaşımı definin bu aşamada incelenemeyeceği gerekçesiyle ön sorunun bulunmadığı oy çokluğu ile benimsenerek direnme kararının esastan incelenmesine geçilmiştir.

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; "6762 sayılı TTK(Mülga)'nın 1268'inci maddesinde düzenlenen sigorta sözleşmesinden kaynaklanan istemler için öngörülen iki yıllık zamanaşımı süresinin sona erip ermediğinin tespitinde, zamanaşımının başlangıcı olarak davacıya hukuki yardım sağlanan (yabancı mahkemede görülen) davadaki kesinleşme tarihinin mi, yabancı mahkeme ilâmının tenfizine ilişkin kararın kesinleşmesi tarihinin mi esas alınması gerektiği" noktasında

toplanmaktadır.

Uyuşmazlığın aydınlatılması için ilk olarak sorumluluk sigortalarında zamanaşımı süresinin ne kadar olduğu ve başlangıcının tespitinde olay tarihinde yürürlükte olan 6762 sayılı TTK'nın ilgili hükümlerine değinilmesinde yarar vardır.

6762 sayılı TTK'nın 1268'inci maddesi; "Sebepsiz yere ödenmiş bulunan primin veya sigorta bedelinin geri alınması alacakları dahil sigorta mukavelesinden doğan bütün mutalebeler, iki yılda müruruzamana uğrar";

1264'üncü maddesi; "Bu kitapta hüküm bulunmadıkça sigorta mukavelesi hakkında Borçlar Kanunu hükümleri tatbik olunur" hükmünü içermektedir.

Buna göre mülga 818 sayılı Borçlar Kanunu (BK)'nın 128'nci maddesinde "Müruru zaman alacağın muaccel olduğu zamandan başlar, alacağın muacceliyeti bir ihbar vukuuna tabi ise müruru zaman bu haberin verilebileceği günden itibaren cereyan eder" hükmü dava konusu olayda uygulanmalıdır.

6762 sayılı TTK'nın 1299'uncu maddesinin birinci fıkrası; "Sigorta bedelini ödeme borcu, karada ve iç sularda taşıma rizikolarına ait sigortalar dahil, bütün mal sigortalarında, rizikonun gerçekleştiğini sigortacıya ihbar borcunun 1292 nci madde hükmünce doğduğu tarihten muaccel olur";

6762 sayılı TTK'nın 1292'nci maddesi; "Sigorta ettiren kimse sigortanın taallük ettiği rizikonun gerçekleştiğini haber aldığı tarihten itibaren beş gün içinde sigortacıya haber vermeye mecburdur. Bu müddet, üçüncü şahsın sigortalıya karşı dava açması halinde sigortacıya sigortalının müdafaasına yardım etmeye mecbur tutan mesuliyet sigortalarında sigortalının tebligat üzerine davayı öğrendiği, sigortalının üçüncü kişiye vereceği tazminatın sigortacı tarafından ödenmesine ait mesuliyet sigortalarında ise hakkındaki mahkeme kararının kesinleştiğini sigortalının öğrendiği veya dava olmaksızın yahut dava neticesi beklenmeksizin üçüncü şahsa sigortalının para ödemiş olması halinde parayı ödemiş olduğu tarihten başlar" düzenlemelerini içermektedir.

6762 sayılı TTK'nın sorumluluk sigortasını düzenleyen hükümlerinde zamanaşımı süresine ilişkin özel bir süre bulunmamaktadır. Bu nedenle aynı kanunun sigorta hukuku genel hükümleri arasında bulunan 1268'nci maddesine göre sebepsiz yere ödenmiş bulunan sigorta primini veya sigorta bedelinin geri alınması alacaklıları da dâhil olmak üzere, sigorta sözleşmesinden doğan tüm talep hakları iki yıllık zamanaşımı süresine tabidir. Sorumluluk sigortasında zamanaşımı süresinin başlangıcı hakkında ihbarla ilgili 6762 sayılı TTK'nın 1292'nci maddesinin hükmünden yararlanılmalıdır. Sigortacıya yapılan ihbar alacağın muaccel hâle gelmesini sağlar. Buna göre zamanaşımı süresinin başlangıç tarihi 818 sayılı BK'nın 128'nci maddesi uyarınca alacağın muaccel olduğu tarihtir (Ulaş, I: Uygulamalı Sigorta Hukuku, Ankara 2002, s.587-588). 6762 sayılı TTK'nın 1292'nci maddesinde belirtilen müddet dava konusu karayolu ile yapılan uluslararası emtia taşıması nakliyecisi sorumluluk sigortası özel şartlarının "Sigortanın Kapsamı" başlıklı 04.01 maddesi dikkate alındığında, sigortalının üçüncü kişiye vereceği tazminatın sigortacı tarafından ödenmesine ait sorumluluk sigortalarında ise hakkındaki mahkeme kararının kesinleştiğini sigortalının öğrendiği tarihten başlar.

Şöyle ki, belirtilen özel şarta göre, "...Ancak sigortalıdan haksız tazminat talebinde bulunulduğu takdirde bu talep sigortalı tarafından reddedilecek ve sigortalı aleyhine dava açılması halinde de sigortalı sigortacının göstereceği bir avukata vekâlet verecektir..."

Sorumluluk sigortalarında zamanaşımının başlangıcı hususunda açıklamalardan sonra 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun (MÖHUK)'un 50 vd. maddelerinde düzenlenen tenfize ilişkin genel açıklamalarda bulunmak gerekmektedir.

Yabancı bir mahkeme kararının bu kararın verildiği ülke dışında hüküm ve sonuç doğurması ilgili kararın tanınmasına veya tenfiz edilmesine bağlıdır. Kural olarak tanıma ve tenfiz açılacak ayrı bir dava ile gerçekleştirilebilir (Ekşi, N.: Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi (Tanıma ve Tenfiz), İstanbul 2013, s. 3). Bu davalar sonucu tanıma veya tenfiz kararı verilmesiyle birlikte yabancı mahkeme kararı, mahalli mahkeme kararı kuvvet ve niteliğini kazanır (Şanlı, C./Esen, E./Fıganmeşe Ataman, İ.: Milletlerarası Özel Hukuk, İstanbul 2014, s. 467).

5718 sayılı MÖHUK'un 50'nci maddesi hükmüne göre, yabancı mahkemelerden hukuk davalarına ilişkin olarak verilmiş ve o Devlet kanunlarına göre kesinleşmiş bulunan ilamların Türkiye'de icra olunabilmesi yetkili Türk Mahkemesi tarafından tenfiz kararı verilmesine bağlıdır. Aynı Kanun'un 58/1'inci maddesine göre de, yabancı mahkeme ilamının kesin delil veya kesin hüküm olarak kabul edilebilmesi, yabancı ilamın tenfiz şartlarını taşıdığının mahkemece tespitine bağlıdır. 59'uncu maddede ise, yabancı ilamın kesin hüküm veya kesin delil etkisinin, yabancı mahkeme kararının kesinleştiği andan itibaren hüküm ifade edeceğine yer verilmiştir. Ancak, tanınmasına veya tenfizine karar verilen yabancı ilamlara dayanılarak Türk mahkemelerinde açılacak davalarda zamanaşımı süresinin hangi andan itibaren işlemeye başlayacağı hususu önem taşımaktadır. Yabancı mahkeme kararına istinaden Türk mahkemesinde o yabancı mahkeme kararına dayalı ancak konusu farklı bir dava açılabilir. Doktrinde hak kayıplarına yol açmamak adına bu davalara ilişkin zamanaşımı sürelerinin yabancı mahkeme kararının Türk mahkemeleri önünde tanındıktan veya tenfiz edildikten sonra başlayacağı kabul edilmektedir (Tanıma ve Tenfiz, s.343). Bu durumda MÖHUK'un 59'uncu maddesine dayanılamayacaktır.

Bu genel açıklamalardan sonra somut olaya gelindiğinde, davacı aleyhine açılan ve davacıya davalı tarafça hukuki yardım yapılan Paris Ticaret Mahkemesinde görülen davanın 10.06.1998 tarihinde karara bağlandığı, bu karar yönünden istinaf yoluna başvurulduğu, Paris İstinaf Mahkemesinin 31.01.2001 tarihli kararı ile davacının tazminat ödemeye mahkûm edildiği ve buna ilişkin kararın da 20.02.2002 tarihinde kesinleştiği, eldeki davanın ise 29.12.2006 tarihinde açıldığı dosya kapsamından anlaşılmaktadır.

Üçüncü şahıs tarafından davacı aleyhinde açılan Paris İstinaf Mahkemesinin 31.01.2001 tarihli kararın tenfizi istemli davada yabancı mahkeme ilamının tenfizine dair hükmün Yargıtay onama ilamı sonrası 26.11.2012 tarihinde kesinleşmesi, dava konusu alacağın tenfiz alacaklısına bu tarihten sonra ödenmesi karşısında, tenfize esas alacağın Türk mahkemelerinde bu tarihten sonra 5718 sayılı MÖHUK'un 58'inci maddesi uyarınca kesin delil ve kesin hüküm olarak istenebilir hâle geldiğinin kabulü gerekir. Aksi yönde bir değerlendirme, MÖHUK'un 50 vd. maddelerinde belirtilen hükümlere aykırılık teşkil edeceği gibi, yabancı bir mahkeme kararının bu kararın verildiği ülke dışında hüküm ve sonuç doğurmasının ilgili kararın tanınmasına veya tenfiz edilmesine bağlı olması kuralına da aykırılık teşkil edecektir.

Hâl böyle olunca, 6762 sayılı TTK'nın 1268'inci maddesinde düzenlenen sigorta sözleşmesinden kaynaklanan istemler için öngörülen iki yıllık zamanaşımı süresinin sona erip ermediğinin tespitinde, zamanaşımı süresinin başlangıcı olarak davacıya hukuki yardım sağlanan (yabancı mahkemede görülen) dava sonucunda verilen yabancı mahkeme ilamının tenfizine ilişkin kararın kesinleşmesi tarihinin esas alınması gerekmektedir.

Hukuk Genel Kurulundaki görüşmeler sırasında, MÖHUK 59'uncu maddesinde, yabancı ilamın kesin hüküm veya kesin delil etkisinin yabancı mahkeme kararının kesinleştiği andan itibaren hüküm ifade edeceğinin düzenlemiş olduğu, buna göre, tanıma-tenfizine karar verilen yabancı mahkeme ilamındaki kesinleşme tarihinin, ilgili ilamın kesinleşme tarihi olduğu, tenfizin o yabancı mahkeme ilamının tarafları bakımından, Türkiye'de icra edilebilirliğini sağladığı, davacının sigortacısına dava açabilmesi için muacceliyetin yabancı mahkeme kararının kesinleşmesinin öğrenilmesiyle ihbar süresinin geçmesiyle gerçekleşmiş olup, davacı yabancı mahkeme ilamının kesinleştiği gün, davalı sigortacısını ihbar

etmekle o tarihte zamanaşımının başladığı, direnme kararıyla rizikonun-muacceliyetin gerçekleşme anının zarar görene davacının tazminat ödemesine ilişkin yabancı mahkeme ilamının tenfizine ilişkin kararın kesinleşmesine götürülmesinin, uyulan ilk bozma ilamına da aykırı ve davanın erken açıldığı sonucuna götüreceği ve bozmaya uymakla oluşan usuli kazanılmış hakka da aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de, bu görüşler yukarıda açıklanan gerekçelerle Kurul çoğunluğunca benimsenmemiştir.

Hâl böyle olunca, yerel mahkemece yukarıda açılan hususlara değinilerek verilen direnme kararı usul ve yasaya uygun olup, yerindedir.

Ne var ki, bozma nedenine göre taraf vekillerinin davanın esasına yönelik temyiz itirazları Özel Dairece incelenmediğinden, bu yönde inceleme yapılmak üzere dosyanın Özel Daireye gönderilmesi gerekir.

**S O N U Ç :** Yukarıda açıklanan nedenlerle direnme uygun olup, taraf vekillerinin esasa yönelik temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın **11. HUKUK DAİRESİNE GÖNDERİLMESİNE**, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Geçici 3'üncü maddesi atfıyla uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 440'ıncı maddesine göre kararın tebliğinden itibaren 15 gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere 18.10.2018 tarihinde oy çokluğu ile karar verildi.

### KARŞI OY

Dava, CMR sorumluluk sigortası kapsamında sigortalı bulunan davacının, hukuki himaye veren sigorta sözleşmesinde taraf olan sigortacı aleyhine, sigorta sözleşmesi ile teminat altına alınan hukuki himaye edimini gereği gibi yerine getirmediği iddiasına dayalı tazminat istemine ilişkindir.

Mahkemece davanın kısmen kabulüne dair verilen karar özel Dairece dava tarihinde yürürlükte olan TTK'nın 1268. maddesindeki 2 yıllık zamanaşımının, zarar görenin davacı aleyhine açtığı davada verilen Paris İstinaf Mahkemesi'nin kararının kesinleşmesinden itibaren dolduğu gerekçesiyle bozulmuş, Mahkemece Paris İstinaf Mahkemesi kararının tenfizine ilişkin kararın eldeki dava tarihinden de sonra 26.11.2012 tarihinde kesinleştiği ve ödemenin de bu tarihten sonra olduğu, BK'nın 132/6 maddesi uyarınca tenfizine karar verilen alacak için ilamın tenfizine kadar zamanaşımının işlemeye başlamayacağı gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

Mahkemenin, davanın erken açıldığı, tazminat ödenmeden bu davanın açılmayacağına dair erken açılan davanın reddi kararı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesince, işbu davanın açılabilmesi için dava dışı hak sahiplerine ödeme yapılması gerekmediği TTK 1292. maddesine göre rizikonun gerçekleşme anının tespitinin mümkün olduğu, bu madde hükmüne göre sigortacıdan sigortalının talepte bulunabileceği gerekçesiyle bozulmuş, Mahkemece bozmaya uyulduktan sonra direnmeye konu kısmen kabul kararı verilmiş, zamanaşımı def'i reddedilmiştir.

Taraflar arasındaki sigorta poliçesi CMR nakliyecisi sorumluluk sigortasına ilişkindir. Poliçe özel şartları 4.01 "Sigortanın Kapsamı" bölümünde, davalı sigortacının davacı sigortalı taşıyan emtianın taşıma esnasında emtianın kaybolması, hasar görmesi vb. hallerinde sigortalıdan talep edilen haklı tazminat taleplerinin ödenmesinin ve haksız talep hallerinde de sigortalı aleyhine dava açılması halinde sigortacının hukuki yardımda bulunacağını üstlenildiği anlaşılmaktadır. İşbu davada, davacı sigortalı yurt dışına karayoluyla taşımada yurt dışında aracın gasp edildiğini, zarar gören üçüncü kişinin sigortacısı tarafından açılan dava neticesinde sonuçta Paris İstinaf Mahkemesi'nin kararıyla 78.310,33 TDS ödemesine karar verildiğini, kararın temyiz edilmeksizin kesinleştiğini, davalı sigortacının hukuki himayede savunma zaafiyeti göstermesi nedeniyle tazminata mahkum edildiğini ileri sürmüş olup, taraflar arasındaki poliçe kapsamı itibarıyla bu dava sigorta sözleşmesine dayalı tazminat istemine ilişkin olup zamanaşımı bakımından eTTK 1268. maddesi uygulanacaktır ve zamanaşımı iki yıldır. eTTK 1264. maddesine göre, hüküm bulunmayan hallerde sigorta mukaveleleri hakkında BK hükümleri uygulanır. Borçlar Kanununun 128. maddesine göre de zamanaşımı alacağın muacceliyetiyle başlar.

CMR Konvansiyonu ve TTK sisteminde taşıyıcı sorumluluk sigortalarında, sigortalı tarafından sigortacıdan talepte bulunulabilmesi için tazminatın ödenmesi gerekip gerekmediği konusunda açık bir düzenleme bulunmadığından, sigortalının sigortacıya karşı alacağının muacceliyeti-rizikonun gerçekleşme anının tespiti eTTK 1292. maddesinden yararlanılarak tespit edilebilir. eTTK 1299. maddesi gereğince, rizikonun gerçekleştiğinin sigortacıya ihbar borcunun 1292. madde uyarınca doğduğu tarihte muacceliyet gerçekleşir. eTTK 1299. maddede sigortalının sigortacıya rizikoyu ihbar borcunun hangi zamanda doğduğu düzenlenmiş olup, bu madde hükmüne göre, işbu davada, davacı sigortalının zarar gören tarafından kendisi aleyhine açılan ve 3. kişiye tazminat ödemesine dair dava neticesinde hakkında verilen mahkeme kararının kesinleştiğinin sigortalı tarafından öğrenildiği tarih, sigortalının sigortacıya ihbar borcunun doğduğu tarih ve sigortalının sigortacıya dava açması için zamanaşımının başlangıcına esas olan muacceliyet tarihidir. Davacı sigortalı aleyhine, zarar görenin sigortacısı tarafından Paris Ticaret Mahkemesi'nde açılan tazminat davası sonunda davacı tazminatla sorumlu kılınmış ve Paris İstinaf Mahkemesi'nin 31.1.2001 tarihli kararı da 20.2.2002 tarihinde kesinleşmiştir. Davacı aynı tarihte davalıya ödeme ihtarı göndermiş, 26.2.2002 tarihinde tebliğ edilmiştir. Davacı 29.12.2006 tarihinde bu davayı açmıştır. Özel Daire'nin 7.5.2013 gün 2012/8655 E. 2013/9215 K. sayılı bozma ilamında belirtildiği üzere, hukuki yardım sağlanan davanın kararının kesinleştiğinin öğrenildiği tarihten itibaren ihbar süresinin de bitimiyle muacceliyet gerçekleşmiş olup, 2 yıllık zamanaşımı dava tarihi itibarıyla dolmuştur. Mahkemece, yabancı Mahkeme ilamının tenfizine kadar eBK 132/6. maddesine göre zamanaşımının işlemeyeceği ve tenfiz kararının kesinleşmesinin ve davacının zarar görene ödemesinin yargılama esnasında gerçekleştiğinden zamanaşımı defî reddedilerek esastan karar verilmiştir. Bu dava, sigortacıya karşı sigortalının sigorta sözleşmesine dayalı olarak açtığı tazminat davası olup, davacının bu davayı Türk Mahkemeleri önünde açmasına engel bir hal yoktur, üçüncü kişinin davacı sigortalıya açtığı davanın kararının tenfizine kadar o davada davalı taraf olmadığından bu davanın zamanaşımının işlemeyeceği düşünülemez. BK 132/6. maddesi, alacaklının şahsına ait değil objektif sebeplerle dava açılmaması hallerini kapsamaktadır. eBK 132/6. maddesinin uygulanması mümkün değildir. MÖHUK 59. madde, yabancı ilamın kesin hüküm veya kesin delil etkisinin yabancı mahkeme kararının kesinleştiği andan itibaren hüküm ifade edeceğini düzenlemiştir. Buna göre, tanıma-tenfizine karar verilen yabancı mahkeme ilamındaki kesinleşme tarihi, tanıma-tenfiz kararının kesinleşmesi tarihine ötelenmemekte, yine yabancı mahkeme ilamında yazılı olan kesinleşme tarihi, ilamın kesinleşme tarihi olmaktadır. Tenfiz, o yabancı mahkeme ilamının tarafları bakımından, Türkiye'de icra edilebilirliğini sağlamaktadır. Davacının sigortacısına dava açabilmesi için muacceliyet, yabancı mahkeme kararının kesinleşmesinin öğrenilmesiyle ihbar süresinin geçmesiyle gerçekleşmiş olup, davacı yabancı mahkeme ilamının kesinleştiği gün, davalı sigortacısını ihbar etmekle o tarihte zamanaşımı başlamıştır. Sigortalının sigortacısına bu davayı açması için, zarar görenin taşıyan sigortalıya açtığı davaya ilişkin yabancı mahkeme kararının bir de tenfizinin kesinleşmesi şart değildir. Nitekim davanın erken açıldığına dair verilen ilk karar Yüksek Daire'nin 18.1.2011 tarih 2009/2283 E. 2011/282 K. sayılı ilamında bu davanın açılması için, zarar görene ödeme yapılması veya davacıdan ödeme yapmasının talep edilmiş olması gerekmediği, rizikonun TTK 1292. maddesine göre gerçekleştiği ve davanın erken açılmadığı gerekçesiyle bozulmuş, mahkemece bu bozmaya uyulduktan sonra, direnme kararıyla rizikonun-muacceliyetin gerçekleşme anının zarar görene davacının tazminat ödemesine ilişkin yabancı mahkeme ilamının tenfizinin kesinleşmesine götürülmesi, uyulan ilk bozma ilamına da aykırı ve davanın erken açıldığı sonucuna götürür ki bozmaya uymakla oluşan usuli kazanılmış hakka da aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle davanın zamanaşımı nedeniyle reddi gerektiğinden usul ve yasaya uygun bozma ilamına uyulması gerekirken, aksi yönde direnme kararını onayan sayın çoğunluğun görüşüne katılamıyoruz.

Hafize Gülgün VURALOĞLU  
Üye

Zeki GÖZÜTOK  
Üye

**BİLGİ :** Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nda bulunan 20 üyenin 14'ü ONAMA, 6'sı ise BOZMA yönünde oy

kullanmışlardır.

**İÇTİHAT YORUMU** : Yargıtay 8. Hukuk Dairesi ise mal rejiminin tasfiyesi davalarında, yabancı ülkede gerçekleşen boşanmalar için, zamanaşımı süresini, Türkiye'de açılan tanıma ve tenfiz davasının kesinleşme tarihinden itibaren başlatmaktadır.

Basın yoluyla belirtilen görüş ise şu şekildedir.

*"Yargıtay 8. Hukuk Dairesi'nin son görüşünü değerlendiren İzmir Barosu avukatlarından Fatih Karamercan yabancı ülkede boşanan eşlerin, boşanma kararının verildiği yabancı ülkede başkaları ile evlenebileceğine dikkat çekerek "Yargıtay 8. Hukuk Dairesi'nin son görüşüne göre, önceki eş yabancı ülkedeki boşanma kararına ilişkin Türkiye'de tanıma/tenfiz davası açmadıkça mal rejiminin tasfiyesi dayalı alacaklara ilişkin zamanaşımı süresi işlemeyecek. Bu durumda yurt dışındaki eşlerden biri yabancı ülkede başka biriyle evlendikten sonra, örneğin, yabancı ülkedeki boşanmadan 30-40 yıl sonra bile, eşler birbirleri ile mahkemelerde karşı karşıya gelecektir. Başka bir ifadeyle burada bir nevi süresiz zamanaşımı ortaya çıkmaktadır" dedi."*

[http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/462263/Yurtdisinda\\_bosananlar\\_dikkat.html](http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/462263/Yurtdisinda_bosananlar_dikkat.html)

Kitabın 3. baskısında (2016 Mayıs) ve 4. baskısında (2018 Mart) ise şu şekilde görüş belirtilmiştir.

*"Kitabımızın 2. baskısından sonra Yargıtay 8. Hukuk Dairesi Başkanı sayın Yusuf ULUÇ'un 2015 yılının Kasım ayında emekli olmasından sonra Yargıtay 8. Hukuk Dairesi'nin yeni başkanı sayın Fahri AKÇİN olmuştur. Böylelikle, yabancı mahkemede gerçekleşen boşanma kararına ilişkin tasfiye zamanaşımının başlangıç tarihine ilişkin azınlık görüşü, çoğunluk görüşüne dönüşmüştür. Bu bölümünde daha önceki kararları kitaptan çıkartmamamın sebebi, bu konuya ilişkin geçmiş kararların da görülerek var olan tartışmanın daha iyi anlaşılabilmesinin sağlanmasıdır. Söz konusu şu andaki içtihat nedeni ile özetle, yabancı ülkede boşanmış eşler, boşanma kararına ilişkin tanıma/tenfiz davası açmadıkça zamanaşımı süresi başlamayacak ve eşler ucu açık bir süre sonrasında bile (40 sene sonrasında bile) mal rejiminin tasfiyesine ilişkin alacak davası ile karşı karşıya gelmiş olacaktırlar. **Bu neden ile Yargıtay 8. Hukuk Dairesi'nin en son görüşünün, yerel mahkemelerce verilecek bir direnme kararı ile Yargıtay Hukuk Genel Kurulu nezdinde tartışılması gerektiği kanaatindeyim.**" (KARAMERCAN, Fatih, Katkı - Değer Artış Payı Katılma Alacağı Davaları, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 4. Baskı, Ankara, 2018, s. 990)*

**Düşüncemiz doğrultusunda doktrinde görüş beyan eden yazarlar için bkz. ŞİPKA, Şükran, Türk Hukukunda Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Uygulamaya İlişkin Sorunlar, İstanbul, 2011, s. 365; ULUÇ, Yusuf, Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkındaki Kanunun 59. Maddesi Karşısında Yabancı Mahkeme Kararının Kesin Hüküm Veya Kesin Delil Etkisi İle Zamanaşımın Başlangıcı Sorunu, İzmir Barosu Dergisi, Y: 2015, S: 2, s. 295-330; AYGÜN, Mesut; ÖNAL, Ali, Yargıtay Kararları Işığında Milletlerarası Özel Hukukta Zamanaşımı, Legal Hukuk Dergisi, C: 14, S: 165, Y: 2016, s. 4907-4947.**